

POSUDEK OPONENTA HABILITAČNÍ PRÁCE

Masarykova univerzita

Uchazeč

Habilitační práce

Oponent

**Pracoviště oponenta,
instituce**

MUDr. Petr Jabandžiev, Ph.D.

**Moderní přístupy v diagnostice zánětlivých
onemocnění střev u dětské populace**

Prof. MUDr. Josef Sýkora, Ph.D.

**Univerzita Karlova v Praze, Lékařská fakulta v Plzni,
Dětská klinika, Fakultní nemocnice Plzeň**

Oponentní posudek habilitační práce *MUDr. Petra Jabandžieva, Ph.D.* s názvem „*Moderní přístupy v diagnostice zánětlivých onemocnění střev u dětské populace*“.

S velkým potěšením a zájmem jsem prostudoval předloženou habilitační práci „MUDr. Petra Jabandžieva, Ph.D.“, která je koncipována jako soubor 10 autorových původních vědeckých prací s komentářem, publikovaných v anglickém jazyce v domácím i zahraničním písemnictví, u řady nich dosáhl unikátních výsledků v diagnostice zánětlivých střevních onemocnění. Prezentované práce byly uveřejněné v letech 2014–2021. Téma práce je vysoce aktuální, mám za to, že habilitant vzhledem k zvolenému tématu a vědecko-výzkumnému záběru vhodně zvolil tento formát habilitační práce formou komentovaného souboru publikovaných prací.

Habilitační práce má celkem 164 stránek, grafická část - tabulky (6 tabulek), grafy (11 grafů), seznam zkratk a reference (262 citací) jsou součástí habilitační práce a jednotlivých komentovaných publikací, což lze považovat za adekvátní požadavkům na habilitační práci. Habilitační spis obsahuje a shrnuje výsledky klinické a vědecko-výzkumné a publikační aktivity za období (2014-2021) při působení na Dětské klinice Masarykovy Univerzity v Brně, Středoevropském technologickém institutu, v oblasti dětské gastroenterologie, hepatologie a výživy, pokrývající pediatriickou problematiku zánětlivých onemocnění střev.

Habilitační práce zahrnuje reprinty 10 publikací uveřejněných v časopisech s recenzním řízením (u 6 publikací byl prvním autorem, u 4 spoluautorem), z nichž 7 bylo uveřejněno v časopisech se známým faktorem impaktu (IF). Publikované práce, odpovídající hlavním tématům, jsou *in extenso* uvedeny v závěrečné části habilitační práce. Převažovaly práce uveřejněné v periodikách, které patří v dané kategorii do nejvyššího kvartilu Q1, oponent k nim nemá žádné připomínky.

Formálně nemůžeme zcela logicky předkládanou habilitační práci považovat za zcela kompaktní a tématicky homogenní z hlediska klinického výzkumu prováděného na souborech dětských pacientů se stejnou nebo podobnou diagnózou zánětlivých onemocnění střev. Společným jmenovatelem a velkou předností habilitačního spisu je však zcela nepochybně aktuálnost všech autorem předkládaných publikací, které plně odráží pokrok v moderní diagnostice a léčbě zánětlivých střevních onemocnění včetně IBD za poslední dekádu na základě rozvoje metodologických přístupů a diagnosticko-léčebných metod. Habilitační spis klade důraz na témata, kterých se týkaly publikace, jejichž je MUDr. Petr Jabandžiev PhD autorem či spoluautorem. Velmi oceňuji také údaje o podílech autora na přípravě a draftu jednotlivých odborných publikací. Autor seřadil své nejvýznamnější publikace velmi

srozumitelně do širších 10 tématických oblastí, struktura habilitační práce je velmi dobře edukačně uspořádána, přestože máme před sebou soubor samostatných prací. Velkou přednost práce vidím v komentáři výsledků autorových publikací, které dává do kontextu s hlavními výzkumnými oblastmi, jak v obecné rovině k celé kapitole, tak v rovině jednotlivých publikací a vlastních výsledkům, které jsou pojítkem celé habilitační práce, v logické návaznosti pokrývají studované téma. Habilitační spis tvoří uspořádaný celek s dobrým jazykovým projevem, správnou stylizací a dobrou vypovídací schopností. Práce s literaturou je co do rozsahu i počtu citovaných autorů na dobré úrovni, včetně dodržení citačních pravidel, práce s různými zdroji a využití aktuálních vědeckých prací zahraničních autorů s odkazy na recentní písemnictví. Důležitá je skutečnost, že autor přehledně zdůraznil v každé kapitole o jakou patologii zánětlivých střevních onemocnění se jedná a diskutuje patofyziologické, genetické, epidemiologické, imunopatologické, terapeutické a prognostické aspekty, které mají svoje místo v moderní diagnostice studovaných chorob. V habilitačním spise je srozumitelně u každé kapitoly zdůrazněn přínos publikací k rozvoji a uplatnění moderních diagnostických postupů, závěry jsou komentovány v kontextu moderních diagnostických metod a znalostí medicíny založené na důkazech. Komentáře autora proto dovolují jeho práce více do hloubky pochopit a poučit se z nich a inspirovat. Každodenní klinickou inspiraci s kontaktu s unikátními dětskými pacienty dokázal autor zúročit v nacházení nových pohledů na patofyziologii a moderní diagnostické metody.

V habilitačním spise oceňuji původnost dosažených výsledků, potenciál pro další rozvoj, nové perspektivy oboru a další vědeckou výzkumnou aktivitu. U některých kapitol bych uvítal větší důraz na možnou implementaci, potenciální dopad a uplatnitelnost závěrů do klinické praxe, uvedené připomínky a náměty však nijak nesnižují úroveň stěžejních témat habilitační práce. Ocenit je třeba, že součástí komentovaného přehledu je také vhodně zpracovaný systematický přehled problematiky výskytu IBD za časově dlouhou periodu cíleně směřovaný s ohledem na specifický regionální epidemiologicko-diagnostický aspekt v jihomoravském regionu v kontextu České republiky i mezinárodním. Současný stav poznání ukazuje, že genetické vyšetření dnes má svoje pevné místo při určení prognózy u zánětlivých střevních onemocnění, např. včasných forem IBD v dětském věku a může se podílet na optimalizaci diagnosticko-léčebného přístupu u těchto forem nepříznivého onemocnění, této problematice se autor také v předložených reprintech podrobně věnuje a srozumitelně vysvětluje. Vedle toho habilitační práce obsahuje nové poznatky o infekčních a imunopatologických aspektech, které významně rozšířily znalosti o moderních diagnostických metodách a zánětlivých střevních nemocích, jenž jsou v habilitačním spise přehledně uvedeny. Příkladem mohou být unikátní nálezy o roli microRNA a nekódující RNA u pediatrických IBD, významným zjištěním je také hodnocení vlivu mikroskopických zánětlivých střevních změn u dětí s IBD po resekčních ileocékálních operacích (Crohnova choroba) na časně pooperační endoskopické změny a recidivy.

Práce byla napsána vytříbenou lékařskou angličtinou a je až neobvyklé, při výše uvedeném rozsahu, po formální stránce jsem v habilitační práci nenašel žádný podstatný nedostatek. Formální i obsahovou úpravu habilitačního spisu považuji za veskrze moderní, srozumitelnou, pečlivou a rozsahově vyváženou.

Habilitační spis a publikační aktivita MUDr. Petra Jabandžieva, PhD. jasně dokazují, že dokáže organizovat vědecký výzkum inspirovaný klinickou praxí a prací s dětmi s různou gastroenterologickou problematikou. Že je připraven věcně interpretovat nové vědecké poznatky ve prospěch pokroku v diagnostice zánětlivých střevních onemocnění dětských

pacientů, a že výsledky dokáže optimálním způsobem publikačně zúročit v odborných časopisech s náročným recenzním řízením, o jejichž kvalitě proto nemůže být pochyb.

Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce

1. Jaké autor považuje hlavní směry budoucího vývoje v diagnostice při hodnocení stratifikačních a prognostických nezánettivých faktorů u zánětlivých střevních onemocnění u dětí, optimálně do skupin nejlépe odpovídajících na určitou terapii s potenciálním dopadem do klinické praxe?
2. Jaké má autor zkušenosti s hodnocením ASCA IgG protilátek jako prognostický marker odpovědi při biologické léčbě/frekvence relapsů u Crohnovy choroby v dětském věku
3. Existuje vztah mezi eozinofilní ezofagitidou a IgG4 a jakou roli hrají v patogenesi eozinofilní ezofagitidy?
4. Domnívá se autor, na základě svých poznatků, že IBD s časným začátkem před 6 rokem (VEO-IBD) a/nebo infantilní forma VEO-IBD se začátkem před 2. rokem života je odlišná choroba ve srovnání s IBD u starších dětí a dospělých?
5. Jaký má autor názor na vytvoření modelu, který by predikoval nutnost chirurgické terapie a pooperečních komplikací u pediatrických pacientů s lokalizovanou formou Crohnovy choroby (ileocékální resekce); dále na stanovení vhodné léčebné strategie po provedení ileocékální resekce, která zatím nebyla u dětských pacientů komplexně zkoumána?
6. V čem hodlá habilitant pokračovat a jaké jsou další cíle své další vědecké práce včetně spolupráce se zahraničními pracovišti?

Závěr

Předložená habilitační práce je výsledkem soustředěné vědecké práce *MUDr. Petra Jabandžieva, PhD*, který se od začátku své profesní kariéry věnuje pediatrii a dětské gastroenterologii v celé její šíři, což dokladuje předložená publikační a vědecko-výzkumná aktivita. Habilitační práce dokladuje vysokou vědeckou úroveň a skutečně hluboké znalosti a schopnosti habilitanta v oblasti předkládaného výzkumu. Habilitační práce *MUDr. Petra Jabandžieva, Ph.D.*, „Moderní přístupy v diagnostice zánětlivých onemocnění střev u dětské populace“ **splňuje** požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru Pediatrie. *MUDr. Petra Jabandžieva, PhD* považují za významnou, zcela vyhraněnou vědeckou osobnost pediatrie a dětské gastroenterologie jak v České republice, také v mezinárodním měřítku.

Pižeň 15. listopadu 2021

Prof. MUDr. Josef Sýkora, PhD